

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Adoratione Eucharistiæ

Boileau, Jacques

Viennæ, 1743

Caput I. Diluuntur objectiones a Joanne Dallæo Calvinisticæ partis Ministro propositæ ex sacra Scriptura adversus adorationem Eucharistiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49201](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49201)

DE
**ADORATIONE
 EUCHARISTIÆ.
 LIBER SECUNDUS.
 CAPUT I.**

*Diluuntur objectiones a Joanne Dal-
 leo Calvinisticæ partis Ministro
 propositæ ex sacra Scriptura ad-
 versus adorationem Eucharistiæ.*

Argumentum quod vocant
 in Schola negativum assu-
 mit Minister, ex eo quod
 Christus Dominus in ipsa Sacramenti
 sanctissimi institutione suis discipulis
 adorationem conceptis verbis non
 præcepit : quod non solum conduci-
 bile, verumetiam necessarium esse vi-
 deba-

debatur ad persuadendam veram & realem sui corporis in Eucharistia præsentiam. Insuper addit, ex nullo Scripturæ loco delatam Eucharistiæ adorationem intelligi; ipsi Christo Salvatore infinitis locis exhibitam, Hebræorum cap. 1. v. 6. *Adorent eum omnes Angeli Dei.* Joannis cap. 5. v. 22. & 23. *Pater omne judicium dedit Filio, ut omnes honorificent Filium sicut honorificant Patrem.*

» Et ipsi Apostoli, inquit Dallæus libro II. de Cultus religiosi objecto, cap. 1. pag. 220. id esse Filii nomen nos docent, in quo omne genu flexitur, cælestium, terrestrium, & infernorum. Ac ut exemplis doctrinam hanc firmarent, non tacuerunt JESUM, cum primum esset natus, Magos, procidentes adoravisse, (a) eundemque cultum ei ab aliis non paucis exhibitum fuisse adhuc in terris versanti; ut a leproso quodam pio ac religioso homine, (b) & ab alio quodam fideli Principe, (c) & a multis discipulis a tempestate navim in qua jacta-

(a) *Matth. 2. v. 2.* (b) *8. v. 2.* (c) *9. v. 18.*

EUCCHARISTIÆ. LIBER II. III

jaſtabantur, exagitante ſervatis, (a) & a muliere Chananæa, (b) & ab uxore Zebedæi, (c) & a mulieribus, quæ eum a mortuis reſuſcitatum ſalutaverunt, (d) & ab Apoſtolis: quo & illud Lucæ pertinet, qui invocatum a Stephano Martyre JESUM narrat. (e) *Et infra*: Quæ ergo Scriptura JESUM, tametsi docuiſſet, eum Dei Filium, Deumque vere eſſe, nihil oſecius adorandum, immo & adoratum fuiſſe, diſertiffime, & quidem non ſemel nos admonuit: eadem profecto Sacramentum, etiamsi (quod falſo ſupponunt adverſarii) corpus Chriſti vere ac ſubſtantialiter eſſe verbis illis Dominicis (*Hoc eſt corpus meum*) docuiſſet; non ideo tamen ſuperſediffet ejus adorationem nobis diſerte præcipere.

Reſponſ. Prætermiſſa diſcuſſione locorum, quæ in gratiam ſummæ adorationis Chriſti in terris verſati protulit Miniſter, (& quidem adverſus ſen-

(d) 14. v. 33. (b) 15. v. 25. (c) 20. v. 20. (d) 28. v. 9. & 17.
(e) Act. 7. v. 58.

sententiam Rudolphi Hospiniani lib. V. Histor. Sacram. cap. 8.) quem a discipulis suis infinitis vicibus adoratum summo & divino cultu fuisse non dubito : constat planissime, nullo ex iis loco conceptis verbis præscriptam fuisse adorationem : adeoque licet nullum ejusmodi præceptum adorandæ Eucharistiæ occurrat, ex ejusmodi argumento negativo conclusionem assumi supervacaneam & absurdam contra adorationem Eucharistiæ, abundanter patet. Verum insuper si ex ommissione peractæ adorationis Eucharistiæ recte colligitur non esse adorandam ; legem omnibus fidelibus impositam non fuisse adorandi Spiritus sancti, concludere facile erit : quippe cum licet divinitatem ejus ex pluribus Scripturæ locis perspectam habere non difficile sit, nullibi tamen præceptam ejus adorationem, aut confestim peractam conceptis verbis intelligamus. Jam ergo Protestantium hominum est inquirere qua ratione retribus suis se expediant, & argumentum negativum
tot

tot conatibus efformatum, in se re-
tortum diluant.

II. Secundam objectionem simili-
ter in forma negativa proponit Mini-
ster, quam assumit ex eo, quod in pri-
ma cœna quam cum discipulis discum-
bentibus fecit Christus Dominus, in
qua sanctissimum Sacramentum insti-
tuit, neutiquam scriptum sit, adora-
tionem ab Apostolis ei exhibitam fuis-
se. Instatque vehementius Minister,
& subjiciens inter Catholicos & Pro-
testantes totam controversiam ac quæ-
stionem esse de cultu extrinseco Eu-
charistiæ, seu genuflexionibus, aut
aliis oris ac corporis habitibus; ejus-
modi ritus incredibiliter fuisse a Scri-
ptoribus Evangelicis omissos, firmiter
contendit: atque hæc omnia assumit
ad concludendum, adorationem Eu-
charistiæ esse Dei ac Christi Domini
voluntati inobedientiam atque imperii
detestationem manifestam.

Respons. Hominis est opiniosi ac
tenacis sibi fingere, integram quæstio-
nem & controversiam inter Catholi-

H

COS.

cos & Protestantes de cultu externo Eucharistiæ, seu genuflexionibus, constitutam esse, quem arbitrarium, & in hominum libertate positum esse fate- mur perlibenter. Immo vero de cul- tu & adoratione interiori, in spiritu & veritate, potissimum disputamus, de adoratione cordis & mentis: cujus ge- nuflexiones aliique ritus externi, quos Rudolphus Hospinianus, Zuinglianæ partis Scriptor celebris, *liberas ceremoni- as* vocat lib. V. Hist. Sacram. cap. 8. signa sunt, sed non necessaria, seu quæ Græci vocant *τεμπία*: alias enim An- gli, qui Regi suo flexis genibus mini- strare solent, & *æternam adorandam Ma- jestatem*, (a) in suorum librorum dedi- cationibus nuncupant, Regibus ado- rationem deferre viderentur, quam- vis nulla gens aut natio minus suspe- sta jure merito esse possit idololatriæ regiæ, quam Britannica. Igitur varii sunt pro gentium & populorum va- rietate, externi adorationis & venera-

(a) *Epist. dedic. Rob. Creighton S. Buriane Decan. ad Carol. II. Magn. Britann. Reg. pro vera Histor. Conc. Florent.*

tionis ritus; interior vero simplex & unica est, totaque intra cordis septa peragitur, nec ulli mutationi aut vicissitudini obnoxia est: neque enim aliud est, quam creaturæ erga suum Creatorem professio clientelaris, qua eum rerum omnium supremum Dominum recognoscit, & in ejus obsequio & submissione perpetuo se permansuram esse profitetur. Cum ex Evangelicis Scriptoribus intelligamus, leprosum adorasse JESUM, & similiter Principem cujus filia defuncta erat, & Chanæam, & matrem filiorum Zebedæi, & mulieres post resurrectionem, & discipulos, omni genuflexionis mentione postposita: ejusmodi ritus externos probare, a nostri instituti ratione longissime alienum esse videtur. Jam ergo restat respondere, cur ipsam adorationem internam Eucharistiæ exhibitam in hac prima cœna silentio prætermiserint Evangelistæ. Sed quid necesse est ejusmodi silentii intus latitantes causas penetrare, cum eodem silentio prætermittam adoratio-

nem ipsi personæ Christi dubio procul aspectabili in hac cœnæ institutione ac præsentī exhibitam, & similiter cruci affixæ Veritati? Nam si est unquam adoranda Veritas, cruci affixa maxime adoranda est. Quid mirum igitur, mentionem adorationis Christo in Eucharistia existentī oblatæ omisam fuisse, quam Christo cœnam instituenti, & pro salute omnium hominum cruci affixo delatam, alto silentio prætermisam cognoscimus? Igitur sciscitantibus Calvinistis causas ejusmodi silentii, respondere possumus, quod importune quærentibus Arianis causas omisæ adorationis Spiritus sancti in Scripturis, dixit S. Augustinus contra Maximinum libro III. capite 3. *Da, inquis, testimonia ubi adoratur Spiritus sanctus? Quasi non ex iis quæ legimus, aliqua etiam quæ non legimus, intelligamus.* Ex lecta in Scripturis divinitate sancti Spiritus, colligit Augustinus ejus adorationem. Quid vetat igitur ex præsentia Christi in Eucharistia tot conceptis Evangelistarum & Apostolorum verbis

verbis significata, ejusdem adorationem intelligere? Hac agendi ratione, Spiritus sancti adorationem, deductis ex Scripturæ verbis consecutionibus, defendit S. Gregorius Nazianzenus, & respondit hæreticis verba concepta Scriptorum Canonicorum aut veterum Ecclesiasticorum scitantibus, ac doctrinam Catholicam ejusmodi argumento negativo pulsantibus, Oratione xxxvii. pag. 599. lit. C.

Ἀλλὰ τίς προσκύνησε τῷ πνεύματι; Φησὶ· τίς ἢ τῶν παλαιῶν, ἢ τῶν νέων; τίς ἢ προσήξατο; ποῦ δαὶ τὸ χεῖρῶν προσκυνεῖν ἢ προσεύχεσθαι γέγραπται; καὶ πόθεν τὸ λαβῶν ἔχρησεν; τὴν μὲν τελευτήσαν αἰτίαν ἀποδώσομεν ὑσεργν, ἡνίκα αὐτῷ τῶν ἀγράφων διαλεζόμεθα. νυνὶ δὲ τοσοῦτον εἰπεῖν ἐξαρκέσει· τὸ πνεῦμα θεῶν, ἐν ᾧ προσκυνουμένων, καὶ δι' ἃ προσευχόμεθα. πνεῦμα γάρ, φησιν, ὁ θεός, καὶ τοὺς προσκυνουῦντας αὐτὸν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. καὶ πάλιν. τὸ γὰρ, τί προσευχόμεθα, καθ' ὃ δεῖ, σὺ οἶδάμεν. ἀλλ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερταλχάνη ὑπὲρ ἡμῶν σαναγμοῖς ἀλλήλοις. καὶ, προσεύξομαι τῷ πνεύματι· προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοῖ τὰτ' ἐστὶν ἐν νοῖ καὶ πνεύματι. τὸ οὖν προσκυνεῖν τῷ πνεύματι, ἢ προσεύχεσθαι, εἰδὲν ἄλλο εἶναι μοι φαίνεται, ἢ αὐτὸ, ἑαυτῶν τὴν δὲ χεῖρ προσάγειν καὶ τὴν προσκύνησιν. *Sed quis, in-*

quies, Spiritum adoravit? quis vel vete-

rum vel recentium? quis eum oravit? quo Scripturæ loco eum adorandum aut orandum esse proditum est? unde hoc hausisti? Nos hujus rei postea pleniorẽ causam reddemus, cum de non scriptis dogmatibus differemus. Nunc vero hoc dicere sufficiet: Spiritus est in quo adoramus, & per quem oramus. Spiritus enim, inquit, est Deus: atque eos qui ipsum adorant, in spiritu & veritate oportet adorare. Ac rursus: Quid enim oremus, quemadmodum oportet, nescimus: sed Spiritus ipse interpellat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Et alio loco: Orabo spiritu, orabo & mente, id est, in mente & spiritu. Ergo spiritu adorare vel orare, mihi nihil aliud esse videtur, quam ipsam sibi ipsi orationem vel adorationem offerre.

III. Eandem objectionem tertio argumento negativo amplificat Dallæus, quod assumit ex capite xi. Epistolæ i. ad Corinthios, in qua mentione facta adhibendæ reverentiæ & venerationis ad celebrationem Cœnæ Dominicæ, adorationem prætermittit. At ejusmodi effugium intercludere facile est:
non

non minus enim opportunum ac necesse esse videbatur ibi mentionem facere adorationis Christi præsentis, & ob oculos incurrentis, quam in Eucharistia delitescentis. Sed econtra ex conditionibus a S. Paulo præscriptis ad perceptionem Eucharistiæ, descriptam adorationem perspicimus. Quid enim est esse in reatu corporis & sanguinis Domini, nisi Deo debitam observantiam omittere? Quid crimen non dijudicati corporis Domini, nisi Deo creaturam antepone? Quid denique seipsum probare ante comestum panem & epotum calicem, nisi Dei mandatis diligenter obtemperare, eumque super omnia diligere? hoc est, Christum in perceptione Eucharistiæ vero ac sincero cultu adorare? Igitur tantum abest, ut S. Paulus adorationem non præscripserit, quam econtra nativis coloribus descripsit.

